

Mária Vrkoslavová-Ševčíková

Velké **malého**
dobrodružství **havkáča**

Velké
dobrodružství malého
havkáča

*Venujem spomienke
na svojho otca Františka, ktorý ma naučil milovať
zvieratá a prírodu.*

Vel'ké **malého**
dobrodružství **havkáča**

Text © Mária Vrkoslavová–Ševčíková
Photographs © Author's archive, Perfekt's archive, internet,
Lubor Čačko, Marcel Jakúbek, Miroslav Saniga, Zuzana Vrábelová
Slovak edition © Perfekt 2014

Veľké dobrodružstvá malého havkáča

Text: Mária Vrkoslavová–Ševčíková
Fotografie: archív autorky, archív vydavateľstva Perfekt, internet,
Lubor Čačko, Marcel Jakúbek, Miroslav Saniga, Zuzana Vrábelová

Jazyková redaktorka: Lucia Tulová
Grafická úprava: Marián Hatvani
Zalomenie: MONGER POINT, s. r. o., Šaľa

Vydal Perfekt, a. s., Karpatská 7, 811 05 Bratislava, ako svoju 693. publikáciu.
Rok vydania 2014
Prvé vydanie

Tlač: Polygraf Print spol. s r. o., Prešov

Knihu si môžete objednať vo vydavateľstve PERFEKT, Karpatská 7, 811 05 Bratislava 1,
fax: 02/524 99 788, e-mail: odbyt@perfekt.sk alebo kúpiť na rovnakej adrese
v Kníhkupectve Vojtecha Zamarovského, alebo na www.perfekt.sk s 30 % zľavou.

Elektronickú verziu tejto knihy si môžete kúpiť na www.martinus.sk, www.dibuk.sk,
www.datart.sk a www.prestigio.sk.

ISBN 978-80-8046-687-9
www.perfekt.sk

Prázdniny s Mackom

Žiarivé ranné lúče poštekli oči malého spáča.

„Ach, ešte nie, ešte chvíľku!“

zamrmlal prosebne a vytiahol si perinu až na hlavu.

„Slniečko je už vysoko, vstávaj!“ ozvalo sa z kuchyne.

Až v tej chvíli si uvedomil, že sa začali prázdniny. Skončil prvú triedu a na stole ležalo jeho prvé vysvedčenie so samými jednotkami.

Pehavý, skoro osemročný chlapec s ohnivými vlasmi, ktoré mu na hlave trčali ako drôtky, odhodil perinu, vyskočil z postele a utekal sa pozrieť na svoj nový poklad. Prebehol cez kuchyňu, kde mamička štrngala s riadom a pripravovala raňajky. Ako vždy si pri práci pospevovala.

„Martin, a dobré ráno si nezaželáme? Umyť, obliecť a sadnúť. Raňajky sú na stole!“ zvolala, no Martina už nebolo. Prebehol cez predsieň a utekal do izby na konci chodby, v ktorej mala svoje kráľovstvo babička.

„Ahoj, babi! Aká bola jeho prvá noc v novom domove?“

„Dobré ráno,“ usmiala sa babička svojimi nezábudkovými očami a ukázala na malý peleštek pri posteli.

„Spal dobre, divoch malý. Ani nezaskučal. Cítil, že je v dobrej rodine, v bezpečí, kde ho majú všetci radi,“ pokračovala a zohla sa k peleštku,

z ktorého vybrala malú čokoládovo hnedú guľôčku. Pohladkala malé šteniatko po hlave a s úsmevom ho podávala Martinovi.

„Zober si ho opatrne na ruky. Odteraz si jeho pánom ty. Budeš sa o neho starať, dávať jesť, dbať o to, aby mal v miske vždy čerstvú vodu a budete chodiť na prechádz-

ky. Odmení sa ti veľkou láskou. Bude tvojím priateľom. Mať psíka – to je záväzok na dlhý čas. Psík nie je hračka. Je to živý tvor, ktorý cíti bolesť, a preto mu nesmieš ubližovať. Pozri, aké má krehké telíčko. Ani sa neznadáš a z malého šteniatka rýchlo vyrastie krásny pes, ktorý bude verným spoločníkom pri tvojich hrách. Veď si si ho zaslúžil! Celý školský rok si sa usilovne učil a pani učiteľka ťa chválila za pekné čítanie. A ja mám pre teba darček,“ usmiala sa a ukázala na knižku s vyobrazeným kokeršpanielom na obálke.

„Z nej sa dozvieš všetko, čo potrebuješ vedieť o psíkovi a čomu nebudeš rozumieť, to ti ja s ockom a mamičkou vysvetlíme.“

„Teraz pôjdeme na dvor a vyvenčíme ho. Aj taký psíček má svoje potreby, a tie sa v dome robiť nesmú. Tomu by sa, veru, mamička nepotešila. Hneď prvý deň a taká pohroma!“ Martin sa zamyslel nad novými povinnosťami a vyšiel so psíkom v náručí na priedomie. Malý psík len na to čakal, na trávičke sa učupil a urobil, čo bolo treba.

„Múdry psík,“ pochválil ho Martin a konečne vošiel do kuchyne.

„Predstav si, mami...“ začal, ale mamička mu už podávala chlebič s maslom, do šálky naliala jeho obľúbené kakao.

Tak sa Martin, žiak, ktorý so samými jednotkami ukončil prvú triedu, stal šťastným majiteľom malého kokeršpaniela. Celý školský rok o ňom sníval, čakal na neho a predstavoval si, ako sa spolu naháňajú po lese. Rodičom sľuboval, že sa bude dobre učiť, až sa otecko s mamičkou rozhodli odmeniť ho za dobré vysvedčenie psíkom. Nad svojím rozhodnutím dlho premýšľali, otecko napokon povedal rozhodné slovo.

„Neboj sa, mamka. Martin je rozumný chlapec. Veď vyrastá v horárni a máme tu rôzne domáce zvieratká, bude sa vedieť postarať aj o psíča.“

„Určite bude mať radosť, ale nie je na psíka ešte malý? Je to živý tvor,“ váhala chvíľku, ale naozaj len chvíľku mamka. Poznala Martina a vedela, že keď niečo sľúbi, snaží sa to aj dodržať. Veď sú chlapi, ako to s obľubou s ockom hovorievali.

Po raňajkách sa Martin zamyslel a zobral psíka na ruky:

„Mami, má už môj psík nejaké meno? Každý má nejaké, aké meno má teda on?“ zvedavo sa obrátil k mamičke.

„To sme nechali s ockom na teba. Je to tvoj psík, ty mu dáš aj meno. Malo by byť krátke, aby si ho ľahko zapamätal a na zavolanie pribehol.“

„Vieš, páčia sa mi rôzne mená, ktoré by bolo to najlepšie? Chcem, aby bolo pekné a zároveň aby môjho psíka vystihovalo. Je hnedý a guľatý ako malý medvedík, čo keby sme ho pomenovali MACKO?“

„Dôležité je, aby sa meno páčilo tebe. Keď ho budeš vyslovovať

s láskou, určite sa bude páčiť aj Mackovi,“ použila mamička už psíkovo meno a dodala:

„Meno mu zapíšeme do preukazu, keď pôjdeš k zverolekárovi psíka začipovať.“

„Počuješ, Macko? Pôjdeme k Andrejovi. Je to zvierací doktor a ockov i môj dobrý kamarát. Lieči zvieratká u nás vo dvore, ale aj v zoologickej záhrade. Neboj sa, čipovanie nebolí. Keby si sa niekde stratil, budeš mať v čipe adresu, aj meno a ľudia, ktorí ťa nájdu, budú vedieť, že patíš sem, do našej horárne,“ čičikal Martin svojho psíka.

„Ocko, poďme už k Andrejkovi. Pochválim sa mu svojím Mackom a on ho rýchlo začipuje. To bude pán doktor prekvapený, keď uvidí, akého krásneho štvornohého kamaráta mám.“

Martin sa nevedel dočkať prvej návštevy u veterinára. Často chodieval s ockom k Andrejovi do ambulancie a vždy potichu závidel deťom, ktoré sedeli v čakárni so svojím zvieratkom. A teraz tam pôjde prvýkrát aj on s vlastným psíkom. S Mackom!

„Vitajte, Martinovia! Fíha, máš nového psíka,“ usmial sa Andrej na Martinka a položil šteniatko na vyšetrovací stôl. Skúsenými pohybmi mu prehmatával bruško, prezrel oči, uši, popočúval srdiečko a povedal:

„Zdravý ako buk. Ešte ho začipujem a bude všetko tak, ako má byť. Len sa o neho dobre staraj, aby s tebou prežil dlhý a šťastný život. A akože sa tvoj psík volá?“

„Macko, lebo je hnedý a okrúhly – celkom ako malý medvedík.“

„Vybral si mu pekné meno. Tak, Macko, podaj labku a uvidíme sa pri očkovaní,“ lúčil sa so všetkými tromi.

„Ešte vám dám granuly, ktorými ho budete do roka kŕmiť, aby bol silný a zdravý,“ dodal Andrej a podával im farebné vrečko s granulami, na ktorom bol obrázok šteniatka.

„Dúfam, že k Andrejovi budeme chodievať len na takéto príjemné návštevy. Nechcem, aby bol Macko chorý,“ s obavou v očiach pozrel Martin na otca.

„Neboj sa. Macko je zo zdravého chovu. Pri starostlivosti, aká mu patrí, bude zdravý a prežijete spolu veselý život.“ Ocko chytil za ruku svojho syna a dvaja chlapi s malým psíkom vykročili k autu.

Večer babička položila peleštek k Martinovej posteli.

„Odteraz bude Macko spávať s tebou v tvojej izbe. Daj mu do peleštek nejakú hračku, aby mu v noci nebolo smutno.“

Sotva zatvorila dvere, zobral Martin hnedé kľbko a položil ho vedľa seba do postele a prikryl perinou.

„Neboj sa, Macko, nebudeš spávať tu – ale so mnou,“ povedal. Oči mu zakľpkali a o chvíľku sa izbou ozývalo pokojné dýchanie.

„Tak pod', Macko! Pôjdeme sa prechádzať okolo horárne!“ zavolal ráno Martin na šteňa a vybehol na dvor. Psíkovi nebolo treba príkaz opakovať. Od prvého dňa vedel, že hoci jeho pánom je najmenší z ľudí, rozumel si s ním a nebol by ho vymenil za nikoho na svete. Tí dvaja sa našli. Od prvého dňa

boli nerozluční: Martin a Macko. Všetci vedeli, že kde je Macko, tam niekde bude aj Martin, a kde sa hrá Martin, tam sa bude motkať Macko.

Psíča sa prekoprlo dolu schodíkmi a ponáhľalo sa za pánom. Ktovie, aké nové cestičky dnes objavia. Martin prešiel cez dvor, Macko rozohnal

křdel' sliepok, bojzливо obišiel kohúta s veľkým chvostom a červeným hrebeňom a spolu vykročili pomedzi stromy von – do lesa.

Koľko zvláštnych vôní odrazu zacítil Mackov ňufáčik! Všetko tu dýchalo voľnosťou a slobodou. Macko však vedel, že od Martina nesmie odchádzať ďaleko. Cítil, že je ešte malý a neskúsený a jeho samostatné pátranie vo veľkom lese s vysokými stromami by nemuselo vôbec dopadnúť dobre.

Aj chlapec kráčal obozretne, obchádzal výmole, staré pne a dával pozor na psíča.

„Pozri, Macko, pôjdeme po tejto cestičke a ukážem ti studničku s čerstvou studenou vodou. Napijeme sa z nej, posedíme na tráve a budem ti hádzať loptu,“ sľuboval chlpatému zverencovi. Ten súhlasne prikyvoval hlavou. Keď sa blížili k studničke, z ničoho nič Macko začal zlostne hádzať hlavou, ňufák si otieral o trávu, kýchal a žalostne skučal.

„Čo sa ti stalo? Vari ťa len niečo neuštiplo?“ starostlivo sa spytoval, ale odpoveď videl na vlastné oči. Zvedavý psík strčil ňufák priamo do veľkého mraveniska a teraz smutno pozeral na svojho ochrancu.

„Macko, takýto veľký dom z ihličia a drobných vetvičiek si postavili mravce. Sú to veľmi usilovné drobné tvory, ktoré v ňom bývajú. Preto sa ich príbytok nazýva mravenisko. Je ich možno milión, ba i viac. V strede býva kráľovná, ktorá kladie vajíčka. Podobajú sa malým bielym loptičkám, ktoré mravce – opatrovnice prenášajú cestičkami rovno do mraveniska, aby boli v bezpečí a o nejaký čas sa z nich vyliahnú malé mravčeky,“ rozprával psíkovi Martin, ktorý sa o mravenisku len nedávno dozvedel od

ocka. Martinov ocko je horár. Pozná celý les, aj všetky zvieratá v ňom a chráni ich.

„Mravenisko treba obchádzať a nechať mravce na pokoji, aby si mohli svoj veľký dom rozširovať. Pozri, celý kus mraveniska si rozbúral. Mravce sa rozbehli, aby dali správu robotníkom, ktorí všetko, čo si pokazil, musia opraviť,“ pokračoval Martin vo vysvetľovaní o svete mraveniska. Macko sa len nešťastne pozeral a snažil sa z ňufáka vykýchať posledného mravca.

„To nič, musíš sa ešte veľa učiť, a potom, keď už budeš veľký, múdry pes, celkom iste sa nič podobné nestane,“ utešoval miláčika a zobral si ho na ruky.

„To je dobré, už mi nič nie je, trochu som si pokýchal, a to nepríjemné svrbenie v ňufáku prestalo,“ dával Macko najavo Martinovi spokojnosť a oblizol mu nos.

Dvaja kamaráti pokračovali v putovaní lesnou cestičkou až k studničke.

„Tak, tu sa osviežime, oddýchame si, pohráme sa a pôjdeme domov. Čo ty na to?“ Macko však zvedavo dorážal do niečoho, čo sedelo na skale pred studničkou a vydávalo zvuky křfřf – křfřf – kvak!

„Tak ty si nemal dosť mraveniska?! Teraz zase nedáš pokoj žabe? Nie je síce krásna, ale je užitočná a ocko by sa hneval, keby sme jej ublížili. Všetky žaby sú chránené a ich miesto v prírode je veľmi dôležité. Tak ju nechaj a pod' sa napiť čistej vody. Ja som cestou vysmädol, ty nie?“ spytoval sa Martin a naberal do dlaní vodu. Napiť sa a ponúkol aj psíkovi, ktorý dlane ochotne poobližoval.

„Ktovie, čo chutné nám mamička pripravila na obed?“ premýšľal Martin a pocítil, ako mu v brušku od hladu zakŕkalo. Celkom tak, ako kŕkala tá žaba na kameni pri studničke.

Martin hodil Mackovi loptu, keď vtom začul smiech. Spoza stromov vybehli Evka, Zuzka, Peťo a Tomáš. Boli to najlepší Martinkovi kamaráti zo školy.

„Tak tu ste sa schovali! Ty si dostal za vysvedčenie psíka? Boli sme u vás v horárni. S mamkou sme dali obrok koníkovi. A tak sme tu. Ako sa volá? Je naozaj krásny, hnedý, ako z čokolády. Pod' sem, psíček, budeme sa hrať. Bude nám veselo. Priniesli sme ti aj piškótiky – to majú havkovia radi,“ prekrikovali sa deti.

„Išli sme sa pred obedom prejsť do lesa. Chcel som Macko-

vi ukázať studničku. On zatiaľ stihol zbúrať mravenisko a znepriatelíť si žabu,“ žartoval Martin.

„Tak Macko?“ Tomáš pohladkal nového kamaráta a pokračoval:

„Nie je to pre psa smiešne meno? Mal si ho nazvať Rex, alebo Blesk.“

„Mne sa páči Macko a aj on je s menom spokojný. Nepripomína aj vám medvedíka?“

„No, možno máš pravdu, je malý, hnedý aj okrúhly,“ pridala sa na Martinovu stranu Zuzka.

„Na mene nezáleží,“ pokračovala Evka. „Dôležité je, že je dobrý a poslušný. Bude to náš kamarát. Čo ty na to, Martin? Však sa budeme spolu hrať? Moja sesterica Marta povedala, že pôjde cez prázdniny k moru, ale psíka nemá. Nám bude veselšie spolu s vami v horárni a v lese, ako Marte pri mori,“ pokračovala a pridala sa aj Peťo:

„Budeme piati kamaráti a pes, to bude skoro tak ako v tatovom obľúbenom seriáli – Štyria tankisti a pes.“

„Oni síce boli štyria ale mali tank – to je spolu päť,“ pokračoval nádejný druhák s jednotkou z matematiky na vysvedčení.

„A psa máme tiež, i keď je to ešte len šteniatko,“ pridala sa Zuzka.

„Veď on čo nevidieť vyrastie,“ dodali chlapani a spolok kamarátov na čele s malým psíkom, ktorý „čo nevidieť vyrastie“ sa vybral spať k horárni.

„Tak ste sa našli,“ privítala piatich kamarátov a psa mamička.

„Práve som dopiekla palacinky s tvarohom a hrozienkami. Všetkým sa ujde. Najskôr sa však bude podávať brokolicová polievka – je zdravá,“

